

STENHUGGEREN

MEDLEMSBLAD FOR JYSK STENKLUB

41. årgang nr. 2

april 2015

Total nr. 148

Foredraget inden generalforsamlingen blev holdt af Mette Hofstedt (th.) og Sten L. Jakobsen.

Tv. Ryghvirvel af dinosaur fra Canada – fremvist og beundret på mødet.

(Foto: Arne Dich).

Stenhuggeren: Medlemsblad for Jysk Stenklub

Formand:

Ingemann Schnetler, Fuglebakken 14, Stevnstrup, 8870 Langå 8646 7282
i.schnetler@mail.dk

Medlem af bestyrelsen og redaktør

Søren Bo Andersen, Engdalsvej 65A, 3.tv. 8220 Brabrand 2625 1733
geolsba@sol.dk

Medlem af bestyrelsen og kasserer

Jytte Frederiksen, Myntevej 16, 8240 Risskov 8617 4697
jytte@dichmusik.dk

Medlem af bestyrelsen

Linda Lægdsmand, Lyngvej 55, 8420 Knebel 8635 2740
lindakaj@gmail.com

Medlem af bestyrelsen

Hans J. Mikkelsen, Kjærslund 18, 8260 Viby J 8629 5518/4054 3902

Jysk Stenklub, Myntevej 16, 8240 Risskov: Bank reg.nr. 1551 1217380

Årskontingent i 2015: 150 kr. for enkeltpersoner, 200 kr. for par.

Klubbens hjemmeside: <http://www.jyskstenklub.dk/>

Webmaster: Ingemann Schnetler

Medlemslisten: kan fås hos kassereren.

Klubblade fra andre klubber bedes sendt til formanden.

Fotos anvendt i dette blad er taget af *Arne Dich*, hvis ikke andet er nævnt

Indhold i dette nummer :

Side 3 : Referat fra generalforsamlingen

Side 5 : Formandens beretning 2015

Side 9 : Katalog, næsekalksnegle, Faxe

Side 12 : Gotlands geologi - 2

Side 16 : Jysk Stenklubs bogsamling

Side 21 : Klubture & arrangementer – Strandtur til Helgenæs

Side 22 : Sommerudflugt til Alrø

Side 23 : Invitation til Molstræf

Side 24 : Lang weekend i Tyskland

Side 25 : Dinosaurer ”åd sig høje på svampe.”

Side 27 : Medlemskab/værksted

Kort referat af generalforsamlingen lørdag d. 14. marts 2015

Både mødet med foredrag af Sten L. Jakobsen og Mette Hofstedt om deres geologitur og oplevelser i Florida og Canada og den efterfølgende ordinære generalforsamling var i år besøgt af 40 af klubbens medlemmer.

Dagsordenen for generalforsamlingen blev bragt i forrige nummer af Stenhuggeren (januar 2015).

Punkt 1: Børge Halkjær blev valgt som mødets dirigent, og han konstaterede, at mødet var lovligt indvarslet og at det var beslutningsdygtigt, hvorefter han gennemgik dagsordenen. Derpå gav han ordet til formanden, Ingemann Schnetler for formandsberetningen (punkt 2). Beretningen blev vedtaget af forsamlingen. Formandens beretning bringes her i bladet lige efter dette referat.

Punkt 3: Jytte Frederiksen (som kasserer) gennemgik udvalgte dele af klubbens regnskab for 2014, og regnskabet blev godkendt. Derefter gennemgik hun til orientering budgettet for 2016.

Punkt 4: Var valg af formand, og Ingemann Schnetler blev genvalgt for 2 år med akklamation.

Punkt 5: Var valg af bestyrelsesmedlemmer (for 2 år): Hans Jørn Mikkelsen og Søren Bo Andersen blev begge genvalgt.

Punkt 6: var valg af 1. og 2. bestyrelsessuppleanter (begge for 1 år): Henrik Jensen og Pia Kamuk Nielsen blev begge genvalgt.

Punkt 7: Valg af revisor uden for bestyrelsen: Birger Christensen blev valgt for 2 år.

Punkt 8: Valg af revisorsuppleant: Kjeld Gade Sørensen blev genvalgt for 1 år.

Punkt 9: fastsættelse af kontingent for 2016: Det vedtoges at holde kontingentet uændret, altså årligt 150 kr. for enkelte og 200 kr. for par.

Punkt 10: indkomne forslag: Der var ingen indkomne forslag.

Punkt 11: eventuelt. Der fremkom en forespørgsel om eventuelle ekstranøgler til værkstedet. Hans Jørn meddelte, at han havde en ekstra, så den vil kunne lånes ud ved at kontakte ham. Flere medlemmer, bl.a. Kjeld Gade rettede en tak til bestyrelsen for det daglige arbejde. Bestyrelsen takkede med en buket blomster Ingemann Schnetler for hans store og gode formandsindsats og takkede fru Inger for det årlige værtsskab og velsmagende bestyrelsesmøder.

Dirigenten sluttede sit virke med at konstatere, at bestyrelsen herefter konstituerer sig selv.

Formanden afsluttede generalforsamlingen med at takke Børge Halkjær for den gode mødeledelse og takkede mødedeltagerne for fremmødet.

*Kjeld og Mette
ved Kjeldsens
giv-væk-fossiler*

Generalforsamlingens punkt 2 bringes særskilt her:

Formandens beretning 2015

Så er det igen blevet marts og tid for vores ordinære generalforsamling og hermed tid til et tilbageblik over det forløbne år i Jysk Stenklub. Inden det igen for alvor bliver forår og sommer, har vi vores sidste klubmøde i april, og så bliver det igen tid for ture og indsamling af sten og fossiler. Jysk Stenklub har igen haft et godt år, både hvad sommer- og vinterhalvåret angår, og vi har haft fin tilslutning til klubbens arrangementer, hvad enten det drejer sig om sommerhalvårets ture eller vinterhalvårets foredrag. Vi har 160 medlemmer (82 enkeltmedlemmer og 39 par), så vores medlemstal er fortsat stabilt. I det forløbne år er der kommet 10 nye medlemmer til.

*Ingemann Schnetler
aflægger sin formands-
beretning flankeret af
dirigenten, Børge
Halkjær.*

Vi har også i det forløbne år haft mange fine ture, som Linda og Jytte arrangerer. I 2014 har der været 9 ture af forskellig varighed og afstand med i alt ca. 160 deltagere. Årets første tur gik til Rørdal Kridtgrav i april, og i maj var der først en tur til Gram Lergrav med besøg hos Eivind og Birgitte Palm i Sdr. Sejerslev, hvor deres meget store samling af snegle og muslinger fra især Frankrig og Italien blev beundret. Så fulgte en 6 dages tur til Mecklenburg og Rügen sidst i maj og først i juni, mens sommerudflugten i juni gik til Mønsted Kalkgruber. I august deltog mange af klubbens medlemmer i Mols-træffet hos Linda og Kaj, og traditionen tro var der både en dejlig vandretur i det flotte landskab og derefter hyggeligt samvær med god beværtning og

masser af stensnak og lejlighed til at se eller gense Linda og Kajs flotte fossil-samling. Tak for en dejlig dag til Linda og Kaj! I september var der en 4 dages tur til egnen ved Osnabrück samt deltagelse i det landsdækkende arrangement 'Geologiens Dage', dels i Dalbyover Kalkgrav og dels ved Ertebølle Klint. Årets sidste tur var en grusgravstur i Ans-området i oktober. Vi havde som sædvanlig en stand på Hasselager Messen 5. - 6. oktober og desuden en stand hos flintsmeden på Mols. Tak til Linda og Jytte for det store arbejde med at planlægge og gennemføre det flotte turprogram og tak til chaufførerne Hans, Niels og Kaj!

I vinterhalvåret foregår vores aktiviteter på Åby Bibliotek samt i klubbens værksted på Læssøesgades Skole. Før vores møder er der hyggeligt klubsamvær, der for mange begynder kl. 13.00. Her er der tid til stensnak, udveksling af ideer, fremvisning af gode fund og bestemmelser af sten og fossiler. Der er altid en plakat med præsentation af foredragsholder og emne på døren og en blomst på bordet, så foredragsholderen kan føle sig velkommen. Den nyeste eller aktuelle geologiske litteratur er altid lagt frem, og der er lister med tilmelding til de kommende ture.

I bestyrelsen prøver vi at skaffe gode og aktuelle foredragsholdere, så vi kan få forøget vores viden inden for geologiens mange områder. I april fortalte Jan Audun Rasmussen om fossile blæksprutter, og på septembermødet havde vi traditionen tro "årets fund" samt foredrag af Jørgen Trelle Petersen fra Als om fluorescerende mineraler. I oktober fortalte Ane Elise Schrøder om brachiopoder fra Kridt og Danien. I november var vi så uheldige at få afbud fra foredragsholderen, men samtidig var vi så heldige, at vi med kort varsel kunne få Arne til at fortælle om sin fine meteoritsamling. I december havde vi vores traditionsrige og hyggelige julemøde med lagkage, lotteri og julemusik. Januar mødet bød på dubletsalg og desuden foredrag af Ole Rønø Clausen, der fortalte om udnyttelse af skifergas. I februar fortalte Jesper Milån om nye spændende fund fra Stevns og Faxe og Stevns Klint som Verdensarv, og inden denne generalforsamling har vi hørt et foredrag af Sten Lennart Jakobsen og Mette Hofstedt om en rejse til USA og Canada. Vi har en høj mødeprocent til klubmøderne, idet der ofte er over 40 tilhørere, og flere foredragsholdere har i tidens løb givet udtryk for, at Jysk Stenklubs medlemmer både er vidende og interesserede og kan stille mange gode spørgsmål.

De fleste foredragsholdere kommer med en PowerPoint præsentation, enten på en USB-nøgle eller på deres egen computer, men der kan alligevel være brug for teknisk udstyr og backup, hvis noget skulle slå fejl. Arne er

altid klar til at stille egen computer, projektor, mikrofonanlæg samt ekspertise til rådighed, så det hele altid fungerer. Desuden kan vi før foredragene glæde os over hans flotte diasshows med billeder fra klubbens ekskursioner eller historie, og han leverer også flotte fotos til vores klubblad og hjemmeside. Det vil jeg gerne takke Arne for!

Værkstedet i Læssøesgades Skole fungerer godt, og det er godt i gang. Hans sørger som altid for, at værkstedet er i den fineste orden og tager sig af indkøb, regnskab og vedligeholdelse af værkstedet. Tak til Hans for den store indsats!

Vi har nu et egentligt bibliotek, der omfatter ca. 200 bøger, der opbevares i et skab i klublokalet. Jytte har udarbejdet en liste over bøgerne, og den kan også ses på hjemmesiden. Bøgerne kan hjemlånes, og der er lånesedler. Hvis nogen skulle have for mange bøger eller tidsskrifter om geologi, er de meget velkomne til at afgive dem til klubbens bibliotek.

Et nyt tiltag i klubben er studiekredsen om fossiler. Vi har indtil nu arbejdet med udsortering og bestemmelse af fossiler fra Miste i Holland og vil have to aftener mere i denne sæson. Til efteråret vil vi fortsætte med andre emner som udsortering af materiale fra næsekalken i Faxe og forskellige præparationsmetoder. Studiekredsen foregår i vores klublokale på Læssøesgades Skole, og studiekredsens størrelse passer fint hertil.

Mange har betænkt klubben med donationer af bøger og sten/fossiler, og disse er kommet klubben til gode ved salg eller ved at indgå i klubbens bibliotek. Klubben er meget taknemlig for disse gaver, hvoraf en del er blevet brugt som gevinster ved julemødet eller solgt ved dubletsalget ved januarmødet eller på Hasselagermessen, og det har både givet klubben en god indtægt og glædet mange.

Jeg vil også gerne takke Jytte for, at regnskabet altid er i den fineste orden. Desuden har hun fået vores bibliotek ordnet og registreret.

Vi har et meget flot og velredigeret klubblad, Stenhuggeren. Både hvad indhold, layout og billeder angår, kan det på fornemste vis klare sig med andre klubbers blade. Flere medlemmer bidrager med gode artikler, og dem er der altid brug for! Tak til Søren for et klubblad, der bliver stadig bedre og tak for, at klubben altid kan trække på din store viden om fossiler og geologi.

Vores hjemmeside er nu 14 år gammel og opdateres løbende, og flere finder deres informationer om klubben og dens aktiviteter her. Som et eksempel herpå vil jeg blot nævne, at jeg i september blev kontaktet af nogle lærerstuderende, der gerne ville have en guidet tur til Sangstrup Klint som en

del af et tema i faget natur/teknik, og der kom 16 lærerstuderende og deres lærer for at høre noget om klinten og dens fossiler. Jeg får også spørgsmål om fossiler og lokaliteter og henvendelser om medlemskab fra læsere af hjemmesiden.

Til slut vil jeg gerne takke den samlede bestyrelse for godt samarbejde og en stor indsats i det forløbne år. Jeg vil også gerne takke alle I trofaste medlemmer, der altid møder talrigt op til vores møder og ture og altid er parate til at give en hjælpende hånd i forbindelse med vores klubmøder og arrangementer.

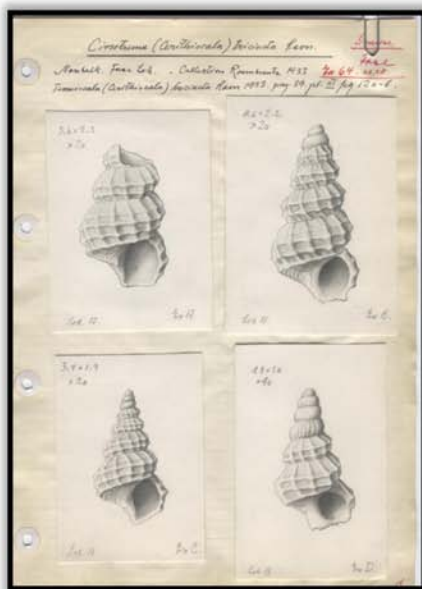
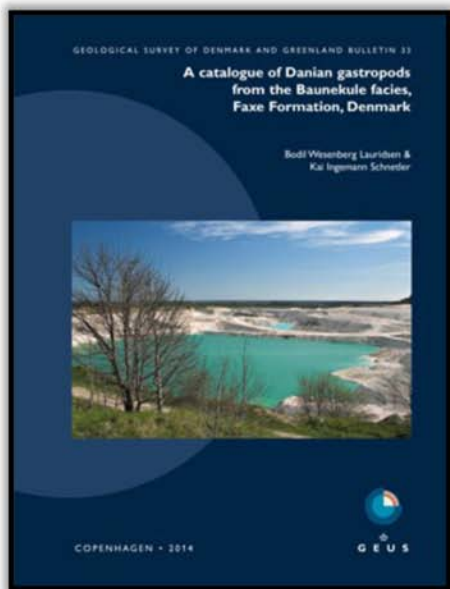
Ingemann Schnetler, formand

Jesper Milan og Ingemann ved februar mødet

Nyt: Katalog over næsekalksneglene fra Faxe udgivet af GEUS

Af Ingemann Schnetler

I Faxe Kalkbrud findes der mange sneglearter, der oftest er bevarede som stenkærner med tilhørende aftryk. Tidligere indsamledes især stenkærnerne, mens aftrykkene blev overset. Disse er imidlertid de vigtigste, idet der af dem kan fremstilles fine afstøbninger i silicon gummi. Palæontologen, museumsinspektør J.P.J. Ravn, beskrev 1902 snegle, muslinger og nautiler fra Danmarks kridtaflejringer, idet han henregtede både Faxekalken og Cerithiumkalken i Stevns Klint til Kridttidens aflejringer. Schilder (1928) beskrev porcelænssneglene fra Faxe.

I kalkbruddet findes en gang imellem en ikke-hærdnet hvid koralkalk, der kan slæmmes, og heri findes talrige velbevarede bløddyr, især snegle. Kalken kaldes siden 1920'erne blandt geologer og samlere for "næsekalk" efter et fremspringende parti i kalkbruddet. Sneglearterne er næsten alle små, men velbevarede, og den fine bevaringstilstand skyldes, at den oprindelige aragonit er omdannet til calcit. Amatørgeologen K. Brünnich Nielsen omtalte som den første denne fauna af små arter (1919).

I 1933 reviderede Ravn Faxearterne i sin artikel fra 1902, og han behandlede samtidig det indsamlede materiale fra næsekalken. Materialet var indsamlet af K. Brünnich Nielsen og den senere professor Alfred Rosenkrantz, og Ravn beskrev en lang række nye arter.

Rosenkrantz havde dog et stort materiale, som ikke nåede at komme med i Ravns revision fra 1933. I 1960'erne begyndte han at se på sit indsamlede materiale, og han påtænkte formentlig en revision Ravns arbejde, idet han fik lavet en række tegninger af forskellige kunstnere og nye fotos af bedre eksemplarer. Han fik også tegnet arter fra Nuussuaq i Vestgrønland og Sundkrogen i København. En del af tegningerne blev publiceret i Pacaud & Schnetler (1999), Schnetler *et al.* (2001), Schnetler & Petit (2006, 2011). Tegningerne opbevares på Geologisk Museum.

I 1972 indsamledes et nyt, stort materiale af Sten Lennart Jakobsen og Søren Bo Andersen, og et endnu større materiale er indsamlet af Alice Rasmussen i 1990'erne. Også tyskere har undersøgt indsamlet materiale, idet både Alexander Nützel (1998) og Klaus Bandel (1998) har opstillet nye arter fra Faxen. Siden 2011 har Bodil Wesenberg Lauridsen og Ingemann Schnetler arbejdet på et katalog over alle sneglearterne fra næsekalken i Faxen. Resultatet er blevet en bog på 117 sider, og bogen indeholder illustrationer af alle sneglearterne. Basis for udgivelsen er samlingerne på Geologisk Museum, Geocenter Faxen (med Alice Rasmussens samling) og materiale, indsamlet af især Søren Bo Andersen og Sten Lennart Jakobsen i 1972. De fleste illustrationer er gengivelser af tegninger, som professor Alfred Rosenkrantz lod udføre i 1960'erne, men der er også nye fotos af de arter, som han ikke fik lavet tegninger af. Bogen kan downloades eller bestilles på GEUS' hjemmeside: www.geus.dk - det direkte link til at hente publikationen er her: http://www.geus.dk/DK/publications/geol-survey-dk-gl-bull/32/Documents/nr32_p01-117.pdf

Litteratur

- Bandel, K. 1998:** Scissurellidae als Modell für die Variationsbreite einer natürlichen Einheit der Schlitzbandschnecken (Mollusca, Archaeogastropoda). – *Mitteilungen aus dem Geologisch-Paläontologischen Institut der Universität Hamburg* **81**, 1–120.
- Nielsen, K.B. 1919:** En Hydrocoral fauna fra Faxen. – *Meddelelser fra Dansk geologisk Forening* **19**, 5–63.

- Nützel, A. 1998:** Über die Stammgeschichte der Ptenoglossa (Gastropoda). – *Berliner Geowissenschaftliche Abhandlungen* E 26, 229 pp., 35 plates.
- Pacaud, J.- M. & Schnetler, K.I., 1999:** Revision of the gastropod family Pseudolividae from the Paleocene of West Greenland and Denmark. – *Bulletin of the Geological Society of Denmark* 46: 53–67, 3 figs, 4 pls.
- Ravn, J.P.J. 1902:** Molluskerne i Danmarks Kridtaflejringer. I. Lamellibranchia-ter. – *Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, 6. Række, naturvidenskabelig og matematisk Afdeling* XI. 4: 70 pp.
- Ravn, J.P.J. 1902:** Molluskerne i Danmarks Kridtaflejringer. II Scaphopoder, Gastropoder og Cephalopoder. – *Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, 6. Række, naturvidenskabelig og matematisk Afdeling* XI 4: 5–66, pls. 1-5.
- Ravn, J.P.J. 1933:** Études sur les Pélécy-podes et Gastropodes du Calcaire de Faxé. – *Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, naturvidenskabelig og matematisk Afdeling, 9. Række, V* 2: 1–74.
- Schilder, F.A. 1928:** Die Cypraeacea des Daniums von Dänemark und Schonen. – *Danmarks geologiske Undersøgelse* IV. Række 2(3): 27 pp.
- Schnetler, K.I. 2001:** The Selandian (Paleocene) mollusc fauna from Copenhagen: the Poul Harder 1920 Collection. – *Geology of Denmark Survey Bulletin* 37: 85 pp.
- Schnetler, K.I., 2013:** *Eoatlanta ravni* nov. sp. (Mollusca: Gastropoda, ? Hipponicidae) from the Danian (early Paleocene) of Faxé, Denmark. – *Cainozoic Research* 10 (1–2): 3–7.
- Schnetler, K.I., Lozouet, P. & Pacaud, J.- M. 2000:** Revision of the gastropod family Scissurellidae from the Middle Danian (Paleocene) of Denmark. – *Bulletin of the Geological Society of Denmark* 48: 79–90. Copenhagen.
- Schnetler, K.I. & Lozouet, P. 2012:** A new genus and species of the Mesozoic superfamily Porcellioidea (Mollusca: Vetigastropoda) from the Danian (early Paleocene) of Faxé, Denmark. – *Cainozoic Research* 9 (1): 3–7.
- Schnetler, K.I., & Petit, R.E. 2006:** Revision of the gastropod family Cancellariidae from the Danian (Early Paleocene) of Fakse, Denmark. – *Cainozoic Research* 4(1–2): 97–108.

Fossiltur til Gotland 2015 fortsat ...

Klintekysten

Klintekysten i det nordvestlige Gotland strækker sig fra Hallshuk i nord til Gnisvård Fiskerleje i Syd – i alt ca. 50 km. Her eksponeres Formationerne Nedre Visby (NVF), Øvre Visby (ØVF) og Högklint (HKF).

Af Jens Drivsholm

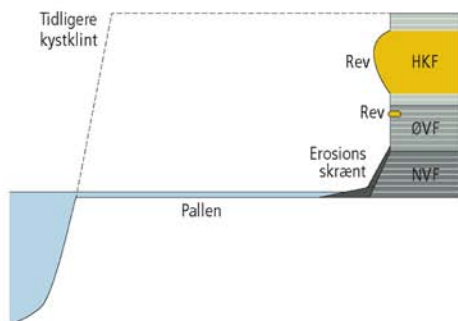

Kystprofilen

Den smalle strand hviler på en mergel- og kalkstensflade – pallen – som strækker sig indtil 200 m ud fra kysten. Dette lavvandede område overgår ved pallens kant i en indtil 60 m høj undervandsklint, som udgør nederste del af en tidligere kystklint. I Atlantisk tid, 7000-3900 fvt., boreroderede Littorinahavet den øverste del af denne klint. Det resulterede i dannelsen af pallen og i udformningen af den indtil 40 m høje kystklint på landsiden.

Kystklintens nederste del består af vekslende mergel- og kalkstenslag. Denne lagserie tilhører NVF og er indtil 12 m tyk, men når på nogle strækninger kun til tidevandszonen. Udover eksponeringer i den nederste del af klinten, ses NVF i en del strandeksponeringer. De relativt bløde bjergarter eroderer hovedsageligt i en let skrånende front.

NVF overlejres af en indtil 12 m tyk lagserie af vekslende mergel- og kalkstenslag, som tilhører ØVF. Grænsen mellem NVF og ØVF er bjergartsmæssig glidende, men sedimenterne bliver opad i lagserien mere kalkholdige. I de øverste horisonter optræder periodevis små revdannelse på indtil 10 m². De lidt hårdere bjergarter eroderer som regel i en lodret front. Erosionsmaterialet fra NVF og ØVF danner tilsammen en høj erosionsskrænt, der ofte skjuler grænsen mellem de to Formationer og på mange strækninger dækker hele fronten af NVF.

Kystklintens kronen af HKF, som udgør et indtil 35 m tykt kompleks domineret af kalksten. HKF skelnes derfor bjergartsmæssigt tydeligt fra den underliggende ØVF. Mest markant er de mange frem-springende revkroppe øverst i klinten. De har udgjort en del af den sydlige grænse af et oprindeligt bredt bælte med utallige rev på indtil 100 m².

På revflankerne kan aflejringer af crinoider danne grove fragmentkalksten. Mellem revene overgår disse i en mere finkornet lagret kalksten, som i mange sekvenser mellemlagres af tynde mergelstenslag. De relativt hårde bjergarter mellem revene eroderer oftest i en lodret front. Ved foden af klinten støder man mange steder på kalkstensfragmenter fra eksponerede dele af HKF, og under de mest markante revfrem-spring blokerer ophobninger af store revblokke mange steder stranden.

Blødbundsmiljø på dybt vand

De relativt lerholdige sedimenterne i NVF og store dele af ØVF er hovedsagelig aflejret i roligt vand nedenfor den bølgepåvirkede del af fastlandssoklen. I løbet af ØVF bliver faunaen rigere og kalkindholdet i sedimenterne øges. Smårev uden egentlig revkerne opstår og forsvinder, hvilket indikerer en periodevis moderat lokal havdybde. NVF og ØVF beskrives i dag som en klimatisk dynamisk periode, karakteriseret af et varierende globalt havniveau og varierende sedimentering. Det afspejles i store variationer i faunasammensætningen, bl.a. periodevis massedød af conodonter, stor juvenil dødelighed blandt brachiopoder samt midlertidig forsvinden, uddoen og indvandring af mange arter. Figur 1-28 viser et lille udvalg af typiske arter tilpasset livet på det bløde sediment.

5 (x2)

6 (x2)

5 (x2)

8 (x1)

1 (x2)

3 (x2)

Med den øgede vandenergi i løbet af ØVF, indvandrede mange nye arter med permanent pedikel samt mere robust skal og hængsel, f.eks. *Plectatrypa abbreviata* (9) og *Ferganella borealis* (10).

2 (x2)

4 (x2)

9 (x2)

10 (x2)

Den tidlige brachiopodfauna domineres af relativt små tyndskallede arter med svagt hængsel, bl.a. *Eoplectodonta transversalis* (1), *Gotatrypa hedei* (2), *Hesperorthis davidsoni* (3) og *Dalejina phaseola* (4). De tre førstnævnte er ledetypen for NVF. En del arter optræder i både NVF og ØVF, bl.a. *Visbyella visbyensis* (5), *Isorthis loveni* (6), *Cyrtia exorrecta* (7) og først og fremmest den relativt store *Oglupes visbyensis* (8). Sidstnævnte levede som voksen flydende på ventralskallen, hvis bæreevne forbedredes via udvækst af et 'skørt' langs side- og forkanten.

11 (x1,5)

I det rolige vand trivedes spinkle grenede kolonier af bryozøer som bl.a. *Phaenopora lindströmi* (11). Skorpeformede bryozøer optræder ofte som epifauna på koraller og skaller af brachiopoda (12).

12 (x2)

13 (x1,5)

14 (x1)

15 (x1)

16 (x1)

18 (x1)

17 (x1)

19 (x1)

Koral-faunaen bestod især i NVF overvejende af små rugosa arter, f.eks. den delvis nedgravede eller cementerede *Tryplasma* sp. (13) og fritliggende fladtrykte former som *Aulacophyllum linnarsoni* (14) og *Holophragma calceoloides* (15). Sidstnævnte indvandrede i ØVF. Den helt flade *Palaeocyclus porpita* (16) er ledetype for NVF. Fritlevende arter som f.eks. *Dalmanophyllum* sp. (17) krummede sig under væksten for at holde munden fri af sedimentet. *Goniophyllum pyramidale* (18) og større arter som *Cystiphyllum tenue* (19) undgik at blive begravet ved dels at ændre vækstretning, dels at udvikle støtterodder.

26 (x1,5)

Tabulata koraller dominerede smårevne i ØVF, men spiller en underordnet rolle i de lagdelte sediment. Små kolonier, f.eks. *Plasmopora* sp. (20), *Alveolites* sp. (21), *Helio-lites* sp. (22), *Favosites* sp. (23) og *Propora* sp. (24) indledte ofte væksten på underlag af en skal, og bredte sig under væksten successivt ud over det bløde sediment. Grenede former som *Pachypora lamelliformis* (25) optræder hyppigt.

20 (x1)

21 (x1)

22 (x1)

23 (x1)

24 (x1)

25 (x1)

Havbunden prægedes i øvrigt af fritlevende ostracoder, f.eks. *Leperditia hisingeri* (26), trilobiter, f.eks. *Calymene* sp. (27) og gastropoder, f.eks. *Euomphalopterus alatus* (28). Sidstnævnte forbedrede flydeevnen på det bløde sediment via udvidelse af nederste vinding.

28 (x1)

27 (x2)

Revmiljø i lavere vand

På overgangen til HKF øgedes vandenergien pludseligt, hvilket indikerer at havbunden kom indenfor bølgebasis. Med periodevise udsving fortsatte vanddybden med at aftage gennem resten af HKF. Det skabte forudsætningen for udvikling af nye og større revdannelser med en kerne af kalkalger og især stromatoporoider. Revne og havbunden her imellem var hjemsted for en rig fauna med mange nye arter, tilpasset det varierede og ofte mere turbubente bundmiljø. Figur 29-40 viser eksempler herpå.

35 (x½)

Koral-faunaen præges af robust byggede og forankrede arter. F.eks. den rugosa Schlottheimphyllum patellatum (35) og de tabulata grenede arter som bl.a. Thecia sp. (36) og den skorpedannende Planalveolites sp. (37).

29 (x3)

30 (x2)

36 (x1)

37 (x1)

31 (x2)

32 (x2)

33 (x2)

34 (x2)

38 (x1,5)

38 (x1,5)

38 (x1)

I det turbulente miljø i og omkring revene optrådte en rig brachiopoda-fauna af små og mellemstore arter, mange med kraftig pedikel og robuste skaller. Almindelig er bl.a. Dicoeloesia verneuiliana (29), Neoplattystrophia jaaniensis (30), Xanthea scabiosa (31), Resserella basalis (32) og Leptaena rhomboidalis (33), der allerede indvandrede i løbet af ØVF. Eocoelia angelini (34) er ledetype for HKF.

39 (x1)

40 (x1,5)

Revflankerne var bevoksede af et tæt krat af crinoider (38). Ledormen *Myzostoma* sp. (39) var almindelig snylter på crinoider, hvor de fremprovokerede cyster på stænglerne. Sneglen *Platyceras* sp. (40) levede fast forankret nærgattet på mange crinoider.

Jysk Stenklub, bogsamling

Klubben har efterhånden en stor samling litteratur, der står til medlemmernes rådighed. Bøger og hæfter står i klubbens lokaler på Læssøesgades Skole. De kan lånes, hvis man udfylder en låneseddel og anbringer denne på bogens oprindelige plads. Se opslag på stedet. Visse bøger kan undertiden være spærret for udlån, hvis de fx indgår i løbende studiekredsbrug på stedet.

Det er meningen hvert år at bringe en trykt liste her i bladet. På klubbens hjemmeside (jyskstenklub.dk) kan man til enhver tid se den senest opdaterede udgave af listen.

God fornøjelse med de mange dejlige værker!

GEOLOGI

- Andersen, Steen og Steen Sjørring [red], 1992 - Geologisk set. Det nordlige Jylland
 Berthelsen, Asger, 1975 - Geologi på Røsnæs
 Berthelsen, Asger, 1975 - Lærebog for den lille tektoniker
 Bondesen, Erling, Henrik Jeppesen, Nanna Noe-Nygaard, 1974 - Ghana
 Calder, Nigel, 1975 - Restless Earth
 Christensen, Erik Fjeldsø, Vibeke Brock, 1981 - Fur
 Dixon, Dougal, 1993 - Feltgeologi
 Floris, Søren m.fl., 1971 - Geologi på øerne
 Garboe, Axel, 1959-1961 - Geologiens historie i Danmark
 Geijer, Per, 1930 - Norbergs Berggrund och malmfyndigheter
 Geologi i billeder, 1971
 Gravesen, Peter, 1996 - Geologisk set. Bornholm
 Gravesen, Peter m.fl., 2004 - Geologisk set. Det sydlige Jylland
 Guldström, Lars, 1986 - Vaska guld i Sverige
 Hansen, Jens Morten, 1984 - Geologi for enhver
 Hansen, Mona [red], 1977 - Geologi på Bornholm
 Henriksen, Niels, 2005 - Grønlands geologiske udvikling
 Högbom, A.G., 1923 - Geologiens udvikling i det nittende århundrede
 Isle of Wight Geology Field Guide South-West Coast
 Isle of Wight Geology Field Guide Whitecliff Bay
 Jespersen, M., 1913 - Liden geognostisk veiviser paa Bornholm
 Kent, Peter, 1980 - British Regional Geology. Eastern England from the Tees to the Wash
 Königsson, Lars-König och Tore Frängsmyr, 1980 - Istid, nutid, istid
 Larsen, Arne, 1961 - Bornholms Natur
 Larsen, Arne, 1965 - Læså

- Larsen, Gunnar, 2002 - Geologisk set. Fyn og øerne
Larsen, Gunnar & Stig Bak Jensen, 1970 - Ekskursion til Færøerne 15.-24.juli
Larsen, Gunnar og Christian Kronborg, 1994 - Geologisk set. Det mellemste Jylland
Marcussen, Ib, 1977 - Geologi
Meeseburg, Horst, 1981 - Limfjorden i flyfotos og kort
Milthers, V. och E. Milthers, 1930 - Bornholms geologi
Munthe, Henr., J. Ernhold Hede och Lennart von Post, 1925 - Gotlands geologi
Nielsen, Arne Vagn, 1982 - Ringkøbing Amt
Noe-Nygaard, Arne, 1979 - Vulkaner
Noe-Nygaard, Arne, 1962 - Geologi
Poulsen, Valdemar, 1963 - The lower Middle Cambrian Kalby-ler '(Kalby clay)' on the island of Bornholm
Pulvertaft, T.C.R., 1975 - Struktur
Rosenkrantz, A., 1934 - Geologisk fører for en tre-dages ekskursion til Bornholm
Sørensen, R.P., 1961 - Sønderjyske landskaber
Tegengren, F.R. m.fl., 1924 - Sveriges ädlere malmer och bergverk
Ussing, N.V., 1932 - Kortfattet lærebog i den almindelige geologi
Wienberg Rasmussen, H. m.fl, 1974 - Geologi
Wienberg Rasmussen, H., 1975 - Danmarks Geologi

MINERALOGI

- Andersen, Leif, 1979 - Emaljearbejde
Andersson, Leif, 1994 - Preparering av mineral och andra stenmaterial
Bauditz, Chr. W, 1984 - Mineraler
Blakemore, Kenneth and Gordon Andrews, 1969 - Collecting Gems and Decorative Stones
Brødsgaard, Kirsten, 1970 - Lær smykkestenene at kende
Bøggild, O.B., 1942 - Danmarks mineraler
Callisen, Karen og Helge Gry, 1962 - Sten i farver
Christiansen, Anette og Kurt Christiansen, 1993 - Kunsten at slibe sten
Colored stones I-II
Desautels, Paul E., 1974 - Rocks & Minerals
Dragsted, Ove, 1972 - Ædelsten i farver
Greenberg, Gary, 2008 - A Grain of Sand
Hamilton, W.R., A.R.Wooley, A.C. Bishop, 1979 - The Hamlyn guide to Minerals, Rocks and Fossils
Hamilton, W.R., A.R.Wooley, A.C. Bishop, 1979 - Bergarter, mineral, fossil
Hartig, Hartig, 1969 - Edelsteine und Mineralien selbst schleifen
Hedin, Lars-Håkan, 1985 - Mineral i Sverige
Hestnes, Stefan, 1994 - Rav - Find det selv
Hochleitner, Rupert, 1994 - Smykkesten
Jensen, Aage, 1973 - Sten
Jessen, Gorm, 1989 - Mineralernes verden

- Johnsen, Ole, 1988 - Krystallernes verden
Kristensen, Frants, 1988 - Stenslibning
Lambert, David, 1987 - Min første bog om sten og mineraler
Lieber, Werner, 1974 - Bunte Welt der schönen Steine
Lund, Bente, 1991 - Lapidarium
Lundegårdh, Per H., 1986 - Den lilla stenboen
Lundegårdh, Per H. och Sven Laufeld, 1984 - Norstedts stora stenbok
Markvad, Jørgen, 1997 - Kæder lavet af ringe - uden at lodde
Milthers, Keld, 1972 - Stenene og det danske landskab
Nielsen, Palle, 1972 - Lær smykkefremstilling
Noe-Nygaard, Arne, 1966 - Mineralogi
Noe-Nygaard, Arne, 1970 - Strandsten
Pääkkönen, V. och E. Lindberg, 1969 - Stenkunnskap för malmlätaren
Rigby, Sue, 1992 - Politikens stenguide
Rösler, Hans Jürgen, 1981 - Lehrbuch der Mineralogie
Scavenius, P., 1979 - Information om feldspat
Schumann, Walter, 1979 - Samla stenar
Schumann, Walter, 1991 - Ædelstene
Secher, Karsten m.fl., 1982 - Grønlands smykkesten
Smed, Per, 1995 - Sten i det danske landskab
Strunz, Hugo, 1982 - Mineralogische Tabellen
Strübel, Günter, Siegfried H. Zimmer, 1982 - Lexicon der Mineralogie
Westlin, Nils J., 1972 - Slibning af natursten
Wilke, Hans-Jürgen, 1997 - Die Mineralien und Fundstellen von Schweden
Zim, Herbert S. og Paul R. Shaffer, 1969 - Fakta om mineraler
Zwaan, Pieter C, Ole V. Petersen, Marjorie Hooker, 1974 - World Directory of mineral collections
Østergaard Troels V. og Gregers Jensen, 1985 - Sten og blokke

NATUR

- Dance, Peter S., 1978 - Verdenshavenes konkylier
Hvad middelhavet gemmer, 1997

PALÆONTOLOGI

- Anderberg, Anders och Jan Johansson, 1981 - Trilobiterna i Närke
Arduini, Paolo, Giorgio Terruzzi, 1986 - The Macdonald encyclopedia of fossils
Bassett, Michael G. and Leonard R.Cocks, 1974 - A review of Silurian brachiopods from Gotland
Bergmann, Claes och Sven Stridsberg, 1980 - De var en gång ...
Beurlen, Karl, Gerhard Lichter, 2000 - Fossilien
Bonde, Niels, Stig Andersen, Niels Hald, Sten Lennart Jakobsen, 1987 - Moler og Fossilier - især fisk
Bonde, Niels, Stig Andersen, Niels Hald, Sten Lennart Jakobsen, 2008 - Danekræ
British Caenozoic fossils, 1993

- Brood, Christer, 1982 - Gotländska fossil
- Brunsdén, Denys, 2003 - The official guide to the Jurassic coast. Dorset and East Devon's World Heritage Coast
- Bruton, David L., 1968 - A revision of the odontopleuridae (trilobita) from the palaeozoic of Bohemia
- Collinson, Margaret E., 1983 - Fossil Plants of the London Clay
- Cordes, Axel, Dirk Dettmers, 2009 - Lyby-Strand Fossilien
- Curtis, Neil, 1988 - Min første bog om fossiler
- Dahlström, Åke, 1995 - Rav - stenen der flyder og brænder
- Damholt, Tove og Alice Rasmussen, 2010 - Fossiler fra Faxe Kalkbrud
- Eliason, Sara, 1999 - Solstenar och kattskallar
- Eyers, Jill, 1998 - Fossils and where to find them
- Fischer, Jean-Claude, 2000 - Guide des fossiles de France et des régions limitrophes
- Fossilien aus dem Campan von Hannover, 2005
- Gravesen, Palle, 1989 - Værd at vide om forsteninger
- Gravesen, Palle, 1993 - Fossiliensammeln in Südkandivavien
- Gravesen, Palle, 1998 - Danske forsteninger fra tertiærtiden
- Gravesen, Palle & Sten Lennart Jakobsen, 2012 - Skrivekridtets fossiler
- Hedegaard, Claus, 2005 - Fossilernes liv og historie
- Heinberg, Claus, 2012 - Livet i Kridthavet
- Hjartaa, Harry, 1968 - Præparation: paraffinering og indlejningspræparater
- Ivanov, Martin, Stanislava Hrdlickova, Ruzena Gregorova, 2004 - The complete guide of fossils
- Jensen, Peter K.A., 1996 - Menneskets oprindelse og udvikling
- Kaever, Oekentorp, Siegfried, 1990 - Fossilien Westfalens
- Kirkaldy, J.F., 1972 - Fossils in color
- Kowalski, Heinz, 1992 - Trilobiten
- Larsen, Jan Gruwier, 2005 - Sporffossiler
- Lichter, Gerhard, 1979 - Fossilien bergen, präparieren und ausstellen
- Martill, David M. og Mark Iley, 1995 - Fossiler
- Mathiesen, Fr. J., 1965 - Palaeobotanical investigations into some cormophytic macrofossils from the neogene tertiary lignites of central Jutland. Part 1
- Maynard, Christopher, 1975 - Fortidens dyreliv
- Mayr, Helmut, 1992 - Collins photo guide to fossils
- Moody, Richard, 1979 - Fossiler
- Moody, Richard, 1986 - Fossils
- Norman, David, 1989 - Dinosaurerne og deres verden
- Osborne, Roger & Alistair Bowden, 2002 - The Dinosaur Coast
- Parker, Steve, 2007 - The World Encyclopedia of Fossils & Fossil-collecting
- Pinna, Giovanni, 1972 - The Dawn of Life
- Poulsen, Chr., 1974 - Silurian pelecypoda, monoplacophora, and gastropoda from the reefy facies of the Offley Island formation of Washington Land and Offley Island (North West Greenland)
- Poulsen, Chr., 1967 - Fossils from the Lower Cambrian of Bornholm

- Rasmussen, Alice, Leif Rasmussen og Thomas Hansen, 2011 - Fossiler fra Stevns Klint, Møn og Nordjylland
- Rayner, David et al., 2009 - London Clay Fossils of Kent and Essex
- Rhodes, Frank H.T., Herbert S. Zim, Paul R. Shaffer, u.å. - Fakta om forsteningar
- Richter, Andreas E., 1981 - Handbuch des Fossiliensammlers
- Roth, F. + K. Hoedemakers, 2005 - The Marine Gram Formation at Gram, Denmark: Late Miocene geology and palaeontology
- Rudolph, Frank - Geschiebefossilien I-II
- Seilacher, Dolf, 2013 - Fossil Art
- Simpson, Martin, 1998 - Fossil hunting on dinosaur island
- Sorgenfrei, Theodor, 1958 - Molluscan ... Middle Miocene ... vol.1-2
- Terruzi, Giorgio, 2005 - Fossilien
- Turek, Marek, Benes, 1991 - Fossilien
- Vangerow, Ernst-Friedrich, 1981 - Mikropaläontologie für jedermann
- Walker, Cyril, David Ward, 1994 - Fossiler i farver
- Wienberg Rasmussen, H., 1950 - Cretaceous Asteroidea and Ophiuroidea
- Wienberg Rasmussen, H., 1977 - Palæontologi

Inden mødet diskuteres mange fund

Klubture og arrangementer

Strandtur på Helgenæs

lørdag d. 06.06.

”Dråben” under Jyllands ”næse” hedder Helgenæs. Her kommer man til efter at have passeret det gamle dragsted Dragsmur, hvor man i meget gamle dage trak bådene fra det åbne vand og ind i det rolige vand i vigen, og således slap for den lange tur rundt om Helgenæs.

Der er en meget smuk natur, og det er nemt at komme til strandene, hvor sten i mange afskygninger – nogle endog med fossiler venter på at blive samlet op.

Har du lyst til at deltage? Ring til Linda Lægdsmand
8635 2740 el.5051 0055

mail: lindakaj@gmail.com

Turpris ca. 150 kr.

Afgang fra PS Biler, Søren Frichs Vej kl. 9.00

Sommerudflugt lørdag d. 04.07.

Alrø i Horsens Fjord og stranden v/Juelsminde

Ad den 810 m lange dæmning kommer man til den skønne lille 7 km lange og 5 km brede ø Alrø med 160 fastboende.

Vi begynder med at køre en tur rundt på øen og slutter af ved Café Alrø, hvor vi skal spise frokost.

Den hyggelige café er blevet landskendt for sine 300 grams tarteletter.

Efter frokosten kører vi tilbage til fastlandet og til stranden ved Juelsminde, hvor vi kan håbe at finde nogle fossile overraskelser.

Turpris incl. frokost 350 kr.

Afgang fra PS Biler, Søren Frichs Vej kl. 09.30

Bindende tilmelding og betaling senest d. 01.06. til
Linda Lægdsmand

Bank: reg. nr. 1905, konto 8890 653 554

Invitation til Mol's-træf

lørdag d. 08.08.

Det vil glæde os at se alle interesserede klubmedlemmer til
træf på
Lyngevej 55 i Knebel

For de, som kunne være interesserede, starter vi med en travetur i "bjergene". Mødested: P-pladsen ved TREHØJE kl. 12.30 (drej til venstre i Vistoft)

For de, som ikke vil med i "bjergene", er mødetiden kl. 14.30, hvor der serveres kaffe og blødt brød i teltet.

Medbring gerne nogle af jeres fund (til beundring) og/el. evt. nogle "problematica" og meget gerne fotos fra klubarrangementer/ture/rejser.

Husk! Medbring egne kolde drikkevarer.

Hilsen og på gensyn
Kaj og Linda

Tilmelding nødvendigt! Tlf: 8635 2740 / 5051 0055 eller
mail: lindakaj@gmail.com

Lang weekend i Tyskland Kalkmergel-grave i Hannover-området fra fredag d. 04.09. til og med søndag d. 06.09.2015

Endnu en gang går turen til Hannover-området og de 2 grave i hhv Höver og Misburg. Höver-graven har vi fået tilladelse til at besøge om lørdagen fra kl. 10-15. Søndag har vi fået tilladelse til at besøge den nærliggende grav i Misburg fra kl. 9- 15. På begge lokaliteter kan der normalt gøres rigtig gode fund fra Campanien-tiden. Bl.a. ammonitter, flere arter søpindsvin, belemnitter, søliljer, svampe og meget mere.

Se: www.ap-h.de/fossilien – klik på Funde.

Turpris ca. 1200 - 1300 kr.

Incl. 2 hotelovernatninger, 2 x morgenmad og 2 x madpakker

Start: Fredag d. 14.09. kl. 9.00 fra PS biler, Søren Frichs Vej 47.

Bindende tilmelding og depositum på 600 kr. senest d. 14.04.2015

v/ Linda Lægdsmand tlf: 8635 2740 el. 5051 0055

el. mail: lindakaj@gmail.com

SØPINDSVIN, *Micraster*

SOLSVAMP, *Coeloptychium*

ROSENSVAMP, *Polyastidium*

”Metroxpress” 13.02.2015

Dinosaurer 'åd sig høje på svampe'

USA. Opdagelsen af en lille svamp med giftig og sindsforvirrende effekt lufter muligheden for, at dinosaurer åd sig høje på svampe. Svampen er 100 millioner år gammel og blev fundet i et stykke rav af den tyske palæontolog Jörg Wunderlich.

Palæontologen fandt ravstykket i en mine i Burma, og ifølge hovedforfatter til 2015 udgaven af *Palaeodiversity*, zoologiprofessor George Poinar Jr., er der ingen tvivl om, at svampen groede, da dinosaurerne levede. Det skriver Live Science.

Den psykedeliske

svamp af arten melldrøje groede på græsstrå, som forskerne mener dinosaurer mæskede sig i og altså på den måde 'åd sig høje'.

»Jeg tvivler ikke et sekund på, den blev ædt af sauropod-dinosauren, selv om vi ikke præcis ved, hvilken effekt det havde på dem,« siger George Poinar fra Oregon State Univeristy.

BBK@MX.DK

Trilobit i Burgess
Shale
(SLJ foto)

Kraveøgler i Tyrrellmuseet (SLJ_foto)

Michael Bak

Collector of Fine Mineral Specimens

I øjeblikket masser af fine og sjældne mineraler til salg fra min samling (tidl. Claus Hedegaard) - bl.a.:

- *Mere end 50 forskellige zeolite-mineraler*
- *Malachite, Azurite, Cerussite fra Tsumeb, Namibia*
- *Sjældne mineraler fra hele verden*

Overvejer du at sælge din samling ?

Med kontakt til samlere og forhandlere i USA og Europa kan jeg tilbyde dig den bedste pris for din samling af fine mineraler og gode enkeltstykker.

Kontakt Michael for en vurdering og et tilbud
Altid kontant betaling

Kærdalen 16 - 3660 Stenløse - Tlf. 23 21 15 43
michaelbak@worldofminerals.dk

KONTINGENT 2015 – Husk det nu

Midt i decembernummeret 2014 af Stenhuggeren sidder et girokort til indbetaling af kontingent for 2015.

Ved bankoverførsler benyttes: Reg.nr. 1551 kontonummer 1217380

- Enkeltpersoner kr. 150
- Par kr. 200

Kontingent skal betales ellers ophører medlemskabet.

Giv besked, hvis medlemskabet ikke ønskes fortsat. Det sparer foreningen for udgifter og besvær.

HUSK at melde FLYTNING til kassereren. Et postkort (se adressen på side 2) eller en mail til jytte@dichmusik.dk sikrer, at Stenhuggeren kommer frem uden forsinkelse.

Med venlig hilsen, *Kassereren*

Museumsmontre i Florida med bunddække af megalodon-tænder (SLJ-foto)

Klubbens værksted på Læssøesgades Skole

Serviceleder på Læssøesgades skole er: Reno Sørensen. Mobiltilf.: 2920 8796.
Kontakt Hans J. Mikkelsen, når det drejer sig om værkstedet. Tlf.: 4054 3902.

Tirsdage: kl. 13.00 - 16.00. v/ Lilian Skov (kun efter aftale) 4068 9611

Onsdage: kl. 19.00 - 22.00. v/ Leif Andersen (kun efter aftale) 6167 8062

Husk af hensyn til de låste døre at ringe besked, om du kommer på værkstedet.
Brug af sølvværkstedet: 10 kr. pr. gang. Brug af slibeværkstedet: 20 kr. pr. gang.

Afsender:

Jysk Stenklub
Myntevej 16
8240 Risskov

Program for Jysk Stenklub forår/sommer 2015

Klubmøderne er på Åby Bibliotek, Ludvig Feilbergsvej, Åbyhøj

Lørdag 11/4: Klubmøde på Åby Bibliotek. Foredrag ved Peter Myrhøj:
Om registrering af en samling.

Klubture og andre ude-aktiviteter i forår og sommer 2015

Lørdag 4/4: Tur til Sangstrup Klint nord for Grenaa

Fr. 24/4 - Lø. 2/5: 9 dages tur til Gotland (2. del af Jens Drivsholms artikel om
Gotlands Geologi - se inde i bladet)

Lørdag 6/6: Strandtur på Helgenæs (tilmelding, se i bladet)

Lørdag 4/7: Sommerudflugt til Alrø og Juelsminde Strand
(tilmelding, se i bladet)

Lørdag 8/8: Invitation til Mols-træf (tilmelding, se i bladet)

Fr. 4/9 – Sø. 6/9: Lang weekend i Tyskland, Hannover-området
(tilmelding, se i bladet)

Deadline for septembernummeret af STENHUGGEREN er den 31. juli 2015.

Materiale sendes til Søren Bo Andersen. (geolsba@sol.dk) eller kan afleveres på klubmøder.

AL DELTAGELSE I FORENINGENS AKTIVITETER SKER PÅ EGEN REGNING OG RISIKO

Ved ankomst til møderne på Åby Bibliotek efter kl. 14.00, hvor dørene bliver lukket, kan man benytte klokken til højre for døren.

Husk selv at medbringe nødvendig proviant til møderne.

Fra kl. 13.00 er der åbent for handel, bytning, stensnak og ”sten på bordet”. Mødet starter kl. 14.30.

